Bâtın-ı kalbin ayine-i Samed oluşu

Bozyazı'dan Ayşegül Aydın: "Bediüzzaman'a ait olan, "Batın-ı kalp ayine-i Samed'dir." sözünü açıklar mısınız?"

İÇ ÂLEMİMİZİN KOMUTANI

Kalp iç duygularımızın merkezidir. Ruhumuzu ve duygularımızı yöneten emir komuta zincirinin başıdır. Aklımız dâhil bütün duygularımız kalpten gelen emir zincirine göre hareket ediyor.
Kur'ân, Allah'ın kalbe olan yakınlığını, nazarını ve müdahalesini, "Allah, kişi ile kalbi arasına girer."1 âyetiyle ilân ediyor. Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm da bu âyeti, "Rahmân'ın iki parmağı arasında olmayan bir kalp yoktur."2 hadisiyle veya "Ben yere göğe sığmadım; mü'min kulumun kalbine sığdım" hadis-i kutsisiyle tefsir ediyor.
Bedîüzzaman Hazretleri, bir Rabbânî latîfe olduğunu bildirdiği bu kumandanda, hislerin ve duyguların mazharına "vicdan", fikirlerin aynasına da "dimağ", yani "akıl" diyor. Üstad Hazretlerine göre, latîfe-i Rabbâniye olan kalbin insanın mâneviyâtına yaptığı hizmet, çam kozalağı kadar bir cisimden ibaret olan beden kalbinin bedene yaptığı hizmet gibidir. Nasıl ki bedenin bütün birimlerine hayat ırmağını kalp pompalıyor ve gönderiyor, maddî hayat onun işlemesiyle ayakta duruyor, sustuğu zaman ceset sağlığını yitiriyor ise; lâtîfe-i Rabbâniye olan mânevî kalp de ruhanî duygularımızın tamamını hakikî bir hayat nuru ile canlandırıyor.3
İşte bu ruhanî kalp, imanın mahalli, yeri ve makamıdır.
Buradaki iman, davranışlara güzel ahlâk olarak geçiyor.

KALBİN AYİNE-İ SAMED OLUŞU

Kalp tek başına hareket etmeyip; akıl, ruh, sır, nefis gibi manevî merkezleri de kendisiyle birlikte ibadete ve Allah'a kulluğa sevk etmeyi başarırsa, dairesini genişletmiş olur. Bu durumdaki kalp, kendisi bir kumandan olur; bütün diğer manevî merkezlere kumanda eder, talimat gönderir, onları sevk ve idare eder, onları yönlendirir ve onlarla birlikte manevi maksadına kahramanlar gibi yürür.4
İşte böyle bir kalbin manevî gözü açıktır, basireti uyanıktır, feraseti yüksektir, alıcısı güçlüdür. Çünkü bütün duyguları ile birlikte bir manevî kuvvet merkezi haline gelmiştir. Allah'tan ilham alır, gelen ilhamları denetler, yanlışları ayıklar ve

şeytandan gelen vesveseleri kalbine almaz, aklı kontrol eder, kendisi kontrolden çıkmaz, Allah'ın Samed ayinesi olduğunu bu birliktelikle gösterir ve Allah'ın tecellisine ve feyzine mazhar olur. İhtar ve ilham kalbe gelir. Çünkü kumandan kalptir.
İşte Risâle-i Nûr'un alt yapısında, böyle bir mazhariyet vardır.
Bediüzzaman Hazretlerinin "kalbe geldi…", "kalbe ihtar edildi…" tarzındaki ifadeleri kalbin Âyine-i Samed, yani Allah'ın nazar kıldığı mahal olduğunu, bu sebeple Cenâb-ı Allah ile doğrudan iletişime geçmeye ehil bulunduğunu gösterir.

KALPTE HAKKIN HATIRI ÜSTÜNDÜR

Kalp kötü niyetleri ve kirli düşünceleri içine almaz. Kötü niyetler ve kirli düşünceler hareket emrini nefisten alır. Eğer kalp değerli lâtifeleriyle kötü niyetlere ve kirli düşüncelere dur diyemez ise (zayıf düşerse), kötü düşünceler su yüzüne çıkar ve gerçekleşir.
Bu durumda kişi günahkâr olur. Kalp de vicdan eliyle kişiyi kınar ve döver. Çünkü kalp Samed ayinesi olduğu için içinde yanlışı barındırmaz ve yanlışı sevmez.
Çünkü kalp zevale mahkûm fani güzellikleri sevmez ve sevemez. Ağır gelir, istiskal eder, reddeder. 5 Ebedî güzellikleri ve ebedî güzelliklere vesile olan amelleri ve güzel ahlâkı ise sever.6 Bu sebeple kalp güzel ahlâktan hoşlanır; çirkin ahlâkta ise bir yargıç gibi insafsızca kişiyi yargılar.
Kalp hakkın hatırı üstünde başka hatır tanımaz; hakkın hatırını her durumda âlî tutar.
Çünkü kalbin içi Allah'ın ayinesidir, Allah'a mahsustur.7
Kalp, Hakka açılan bir penceredir.8 Bu sebeple kalp haktan ve hakikatten başkasına teslim olmaz.

Dipnotlar:

1- Enfal Sûresi, 8/24.
2- K. Sitte, 6002.
3- Bediüzzaman, İşârâtü'l-İ'câz, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 1994, s. 78.
4- Sözler, s. 486.
5- Bediüzzaman, Sözler, Yeni Asya Neşriyat, Germany, 1993, s. 322.
6- Bediüzzaman, Sözler, Yeni Asya Neşriyat, Germany, 1993, s. 195.
7- Bediüzzaman, Sözler, Yeni Asya Neşriyat, Germany, 1993, s. 584.
8- Bediüzzaman, Şuâlar, Yeni Asya Neşriyat, Germany, 1994, s. 113.